

KURJER ZACHODNI

»ISKRA«

Opłata poczt. niez.
czona ryczałtem. | ROK XXV

Piątek 21 grudnia 1934 r.

Nr. 349

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec
Piłsudskiego 4. Telefony: Red. 64, Adm. 73.

| P.K.O. 302.712 |

Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 — 1 i od 6 — 7
Reklaminów redakcja nie zwraca.

ś. p.

KAZIMIERZ DOBORZYŃSKI**Inżynier Górniczy**

odznaczony złotym krzyżem zasługi. Główny Inżynier i Prokurent
Tow. Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich, Sp. Akc.

po długich cierpieniach zmarł w Nivce dn. 19 grudnia 1934 r.

Zmarły był wybitnym inżynierem i człowiekiem wysokich zalet
umysłu i serca, a dla Dyrekcji Towarzystwa nieodżałowanym, światłym
i zasłużonym współpracownikiem, którego stratę z boleścią odczuwamy.

Cześć Jego pamięci!

**TOWARZYSTWO KOPALŃ I ZAKŁADÓW
HUTNICZYCH SOSNOWIECKICH
SPÓŁKA AKCYJNA.**

8501

ś. † p.

KAZIMIERZ DOBORZYŃSKI**Inżynier górniczy**

Główny Inżynier Towarzystwa Kopalń i Zakładów Hutniczych Sosnowieckich Sp. Akc.
po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzonej św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 19 grudnia 1934 r.
przeżywszy lat 61.

Wyprowadzenie Zwłok z domu żałoby na cmentarz w Nivce nastąpi dnia 22 grudnia (sobota)
o godzinie 14.30. Msza święta za duszę Zmarłego odprawiona będzie w kościele parafjalnym w Nivce dnia 28
grudnia (piątek) o godzinie 9 rano.

Pograżeni w głębokim smutku

Żona, Dzieci, Wnuki i Rodzina.

8527

PODZIĘKOWANIE.

Wszystkim tym, którzy okazali nam tyle serdecznej życzliwości i wzięli tak liczny udział w pogrzebie męża i ojca naszego

b. p. Dra MAKSYMILJANA REICHERA

a mianowicie: Instytucjom, Radzie Nadzorczej, Zarządowi oraz Urzędnikom i Górnikom Tow. Górno-Przem. „SATURN“ jak również Kolegom i Przyjaciołom, składamy z głębi serca płynące podziękowania

ŻONA I DZIECI.

8502

Po zawarciu porozumienia węglowego polsko-angielskiego.

WARSZAWA, 20.12. Dnia 18 b.m. odbyło się posiedzenie zarządu centralnego Związku przemysłu polskiego. Zebrańi powiadomieni zostali przez b. ministra Olszewskiego o szczegółał b. porańkaczej i porozumienia węglowego polsko-angielskiego, będącego, mimo powziętych obaw, powońnym sukcesem gospodarczym niniejszego przemysłu węglowego. Ułtad wyłynie niewątpliwie na stabilizację ekonomiczną, lecz byłoby przedwczesnym liczyć na poważniejszą zwyżsok cen eksteriornych, gdyż przemysł przez czas dłuższy pracować będzie na wykonanie starych kontraktów. Ponadto zwyżsok ta-

ka mogłaby zostać wywyżsiona przez efekt węglowy państw nieobjętych porozumieniem.

W dalszym ciągu zebrańia poruszone kwestję przedprowalzenia studjów nad możliwością uzgodnienia interesów przemysłu i rolnictwa w in. w dziedzinie eksportu rolniczego, sprawy nowych przepisów w zakresie prawa odciążeniowego i bilansowego, oraz kwestję związane z projektami dekretu o umowach zbiorowych w przemyśle.

ś. † p.

WŁADYSŁAW BOGDASZEWSKI

długoletni pracownik Sp. Akc. „Modrzewów-Hantke”
opatrzony ów. Sakramentami, zmarł dnia 19 grudnia 1934 r.
przeżywszy lat 74.

Wyprawienie drogiem nam Żołek na smętarz miejscowy nastąpi w dniu 22 b. m. o godz. 3-jej popołudniu w domu przy ul. Przeworskiej 10, a czerca zastawiającej krewany, przyjaciół, kolegów i znajomych, pogrzebi w głębokim sarkofagu

żona, synowie, synowie i wnuczka.

Nabożeństwo żałobne odprawiane będzie w kościele parafjalnym w Sosnowcu dnia 24 grudnia r. b. o godz. 8-jej rano. 8475

ZAPOWIEDZ ZMIAN w projekcie ustawy konstytucyjnej.

Warszawa, 20-12 (tel. wj.). W czwartek popołudniu odbyło się pierwsze w bieżącej sesji parlamentarnej plenarne posiedzenie Senatu. Na wstępie Senat uczcił pamięć ś. p. ministra gen. Bronisława Piłsudskiego oraz ś. p. senatorów Kopećńskiego PPS, i Wendta z BB. Skołał Senat uchwalił wniosek o zmiany do projektu ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych oraz wniosek o projekcie ustawy o przegłaszaniu z pewnymi zmianami redakcyjnymi. Następnie senator Rostworowski zmianom komisji konstytucyjnej oświadczył, że prace komisji nad projektem ustawy konstytucyjnej nie są jeszcze zakończone. Referent zawiadomił też, że zgłosił szerszy poprawek i że komisja konstytucyjna uchwała wniosek o zgłoszeniu zmian co daje Senatowi dalsze 90 dni do rozpatrzenia tej ustawy. Referent prosi abo o uchwalenie tego wniosku. W dyskusji senator Głębicki z Klubu narodowego oświadczył m. in., że jakkolwiek jego stronnictwo

zawsze było i jest za zwiększeniem władzy Prezydenta a jakkolwiek się przeciwnikiem t. zw. rządów parlamentarnych, to jednak projektowana konstytucja nie odpowiada za stanowiska narodowego zesadom, które klub mówcy wyznaje, i dlatego głosować będzie przeciw wnioskowi. Senator Woźnicki ze Stron. ludowych zgodził się z wnioskiem o odrzuceniu całego projektu konstytucyjnej, jako uchwały łonego w Sejmie niezgodnie z przeznaczeniem konstytucyjnej. Marszałek Rakociewicz złożył oświadczenie, że wniosku tego nie może poddać pod głosowanie, gdyż we wniosku tym mieści się zastrzeżenie mierzonym sprawom, czego niema na dzisiejszym porządku dziennym obrad.

Senatolca Kłuszyńska (PPS) wypowiedziała się przeciw projektowi konstytucyjnej zaś senator Januszowski polecił wniosek, że Senat postanawia pozostawić odrzucenie projektu sejmowej ustawy konstytucyjnej. Po tych przemówieniach w głosowaniu przyjęto wniosek senatora Rostworowskiego o t. m., że komisja konstytucyjna zapowiada zmiany w projekcie ustawy konstytucyjnej. Wobec przyjęcia tego wniosku opuścił wniosek senatora Januszowskiego.

Sekwestr nad majątkiem Elektrowni warszawskiej.

WARSZAWA, 20.12. (PAT). W dniu dzisiejszym wydział handlowy Sądu okręgowego w Warszawie wydał decyzję w sprawie rozstrzygniawej w dniu 18 b.m. gminy m. Warszawy przeciwko Sp. Akc. pod firmą „Francuska Spółka Akcyjna Towarzystwo Elektrowni“ w Warszawie. Na mocy tej decyzji są ustnowił dla zabezpieczenia interesów gminy m. Warszawy sekwestr nad całym majątkiem

przedsiębiorstwa elektrowni warszawskiej, łącznie z całym majątkiem nieruchomości i ruchomym, ustanawiając jednocześnie zarządcę w osobie inż. Alfonsa Kłuska.

W obzerznych wywodach są motywuje powyższe postanowienie zarządzeniem uchwały na szkodę zarządu m. Warszawy i abonentów prądu, stwierdzonych przez biegłych.

Krwawe zaburzenia w Ameryce

SELBYVILLE (Tennessee), 20.12. Tłum nisował wierzgąc do sali sądowej, gdzie odbywał się proces muryzma, oskarżonego o zabicie 14-letniej baliej dziewczyny. Liczowianom tym proszokolozja gwardja metodowa, która zamieszona była przez tłum. Kilka osób odniosło ranę. Spośród rannych jedna osoba zmarna, a dwie są w stanie beznadziejnym. Rany odnósił również brat dziewczyny.

Wzburzony tłum uslował wyszłdzić w powietrze gmach sądu. Musiano przewać znowpuc i oskarżonego wywieźć pojedynknie samochodem.

NOWY JORK, 20.12. (PAT). Zafesła, które uduło się wzorzą opasować władzom stanowym w Selbyville, dzisiaj ponowily się ze wznowżoną silą. Policja i zmobilizowana przez gubernatora milicja nie mogły powstrzymać tłum, obkaganego dem. w którym mieści się sąd.

Rozszalały motoch wdał się do lokala inż. który zlepowalona, a następnie polowazy nafta, podpalona. Tłum zajął gmożca postawę nawet wobec strazy ogniowej, przekazywając jej w akcji rakulnicę. Caki smach sądu spłonal.

NASHVILLE. (Stan Tennessee), 20.12. (PAT). Do Shelbyville przybył nowy oddział gwardji narodowej w sile 500 ludzi. Przez całą noc słychać było strzaly i okrzyki krzających po ulicach tłumów.

NAJPOPULARNIEJSZA
RESTAURACJA W ZAGŁEBIU

RYSZARD SZCZERK

Sosnowiec, Krzywa 1

W dniu Przedświąteczne uprzejmie zapraszam Szanowną Klijentelę na rybkę tradycyjną

Z powołaniem
RYSZARD SZCZERK
8500
Mistrz sztuki kulinarnej.

Zwiększenie siły policji NA SACHALINIE.

TOKIO, 20.12. (PAT). Dowódcą są policyjnych w japońskiej części Sachalinu oświadczył, że ze względu na niepewny stan, istniejący obecnie na Dalekim Wschodzie japońskie ministerstwo wojny postanowiło zwiększyć na Sachalinie siły policyjne. Pozaatem wższy mężczyźni w wieku lat od 14 — 42 wższy zostali przez rząd, aby w chwilał wolnych ówoczyć się w obchodzeniu z broną.

Oliza
POLONIA

Ks. Prymas Hlond PRZED MIKROFONEM.

POZNAŃ, 20.12. (PAT.). W dniu 24 grudnia o godz. 20.15 przed mikrofonem Polskiego Radja rozgłosili poznafskiej przemowy J. E. kardynał Prymas Hlond, wypowiedziałe porządkiem religijne dla wszystkich radjoteszczacy.

Arestowanie B. PREZYDENTA KUBY.

NOWY JORK, 20.12. (PAT). Na żądanie komisja genaralnego Kuby policyja arestowała b. prezydenta Kuby oraz członka rządu M. chady gen. Hentero. Powyższe zarządzenie władz amerykańskich było zastosowane w swoim czasie do b. prezydenta Machady, który wobec groźbcej mu eksterminacji musiał opuścić Amerykę i udał się do Europy. Hentero został areszowany mimo wypadku samochodowego, jakimś ułtad.

Nieznany los SAMOLOTU HOLENDERSKIEGO.

KAIR, 20.12. (PAT). Od 12 godzin brak wszelkich informacji o wielkim komunikacyjnym samolocie holenderskim, który opuścił Kair wczoraj wieczorem, usiłując ustanowić nowy rekord lotu na drodze do Batawji. Ostatni raz widziano samolot ten w czasie przelotu nad portem palestyńskim Gaza.

Wczoraj odbyły się inauguracyjne posiedzenia nowych Rad miejskich w Sosnowcu, Dąbrowie i Zawierciu. Na posiedzeniach tych dokonano wyboru prezydentów i wiceprezydentów, a w Sosnowcu również ławników.

W Sosnowcu prezydentem został dotychczasowy prezydent Dąbrowy p. Józef Karczowski, wiceprezydent zaś tymczasowy prezydent p. Hu-

go Almsiedt. Ławnikami zostali pp. inż. Hackenberg, Toha, poseł Kosińcki i dyr. Mazur z BB oraz poseł Bień z PPS.

W Dąbrowie prezydentem został radca Min. spraw wewnętrznych p. Mateusz Siwik, wiceprezydentem zaś dotychczasowy wiceprezydent p. Teofil Trześniel. Po wyborze wiceprezydenta radni z BB opuścił salę obrad, wobec czego, z braku quorum,

nie dokonano wyboru ławników i przewodniczący zamknął posiedzenie.

W Zawierciu prezydentem został dotychczasowy komisarz miasta p. Jan Szczerowski, wiceprezydentem — kierownik wydziału administracyjno-wojskowego Magistratu p. Wacław Góralczyk. Wybór ławników zostanie dokonany na następnym posiedzeniu Rady.

FABRYKA CUKRÓW
I CZEKOLADY

JAN ZIOŁKOWSKI

W WARSZAWIE

poleca: pierwszorzędnej jakości swoje wyroby: bombonierki, karmelki, czekoladki i lomy. — Wszędzie do nabycia!

KRAWATY BIELIZNA TRYKOTAŻE **JAN MISIORSKI** **WYBÓR NOWOŚCI** **BĘDZIN, KOŁATAJA 30. TEL. 99.** **GWIAZDKOWYCH.**

Bezrobocie i reorganizacja ubezpieczeń społ.
Co o tych zagadnieniach powiedział w Sejmie p. Min. Paciorkowski

Na posiedzeniu Komisji budżetowej w Sejmie, podczas którego p. Ministerstwo opieki społecznej przedstawiło sprawozdanie o działalności ubezpieczalni w 1933 r., p. minister Paciorkowski omawiając sprawozdanie Funduszu Pracy oraz sprawozdanie o działalności ubezpieczalni społecznych. Dwa te zagadnienia społeczno-ekonomiczne ubezpieczalnia ogólnospołecznościowego ubezpieczalnia i kilkunastu instytucji prowadzących dotychczas przydzielone oddziały.

Już z referatu wynika — mówi p. Min. Paciorkowski — strona sprawozdawcza jest b. źle postawiona. Sprawozdania z funduszu pracy nie może panom przedstawić, co — przyznaje — jest wielką luką. Zatrudnienia bezrobotnych, czerpiące fundusze z różnych źródeł, trzeba przedstawić sprawozdaniem tym kalku. źródłom i w rezultacie sprawozdania te są tak epłatare, że nie można ich użyć.

Fundusz pracy jest jeszcze instytucją młoda i może podlegać nawiąszonej krytyce. Krytyka wprowadza się głównie do tego, że fundusz ten stał się raczej funduszem inwestycyjnym niż funduszem zatrudnianym. Dzięki jednemu funduszowi pracy ma już za sobą duże zasługi i okaleczył rynek dając zatrudnienie około 100.000 ludzi. Do tego dochodzi około 30.000 zatrudnionych z funduszu budżetu Min. opieki społecznej. Oprócz tego prowadzone akcje zbiorową na odbiór, która cieszyła się dużym powodzeniem. To wszystko jednak nie zrekompensuje kosztów pracy. Dlatego też już w przemówieniu p. Min. skarbu usłyszeli panowie zapowiedź, że niezbędne roboty inwestycyjne, nie uwzględnione w budżecie znajdują zapozekowanie na drodze kredytowej plan taki już jest opracowywany w Min. skarbu w porozumieniu z Min. op. społ. Rozprawy czynn, że jeszcze w najbliższym budżecie budżetowej Sejm będzie poinformowany o tem, że poza funduszami istniejącymi już na zatrudnienie bezrobotnych znajdują się znaczne kredyty, by w przyszłym roku móc spowodować większe oddziały.

Ostatnie dane statystyki zatrudnienia, która uzyskujemy przez fundusz budżetowy są raczej optymistyczne. W r. 1929 ubezpieczonych było 1.100.000 był to największy stan zatrudnienia; później z miesiąca na miesiąc następował spadek, który dochodził do 600.000 zatrudnionych w roku ub. Obecnie składki płaci już 812.000 czyli obserwowamy dość znaczny popraw, choć w stanie gospodarczym kraju nie bardzo to jeszcze daje nadzieję. Potwierdza to jednak również dane z ubezpieczalni chorobowej, które też wzrasta.

REORGANIZACJA UBEZPIECZAŁNI
 Zagadnienie reorganizacji ubezpieczalni jest przedmiotem codziennej pracy biurocracji w Ministerstwie. I tu proszę o pozwolenie mi na niewypowiedzenie się na temat projektów przyszłościowych. Uplynięto jeszcze szereg miesięcy, zanim będzie można podzielić się z Panami konkretnymi wnioskami. Doświadczenie nabyte dotąd wskazuje, że należy zachować się z wielką ostrożnością, chociaż też nie należy przystąpić do dalszego stanu musi ulec zmianie.

Pomyśl utworzenia instytucji nadzorczą w postaci Izby Ubezpieczeń okazał się niesłuszny, gdyż stworzono tylko jeszcze jedną instancję kontrolującą i zarządzającą, a chaos organizacyjny trwa dalej. Obliczaliśmy, że w jakiejś danej ubezpieczalni może się w pewnej chwili zjawiać z upoważnieniem do kontrolowania i ustanawiania dyrektora aż siedmiu dzentelmenów, upoważnionych przez poszczególne instytucje.

ZADULZENIE.
 Zadulcenie ubezpieczalni jest zadaniem bardzo ważnym. Obciąża

oocemian dość pesymistycznie stan finansowy ubezpieczalni w obecnej chwili, to sądzę jednak, że stan ten nie jest beznadziejny i przy moim wyświadczeniu w ręce strony finansowej ubezpieczalni ubezpieczalni potrafią w ogromnej większości kas w ciągu roku doprowadzić do równowagi finansowej.

Ubezpieczenie chorobowe przedochłoby obecnie największy kryzys. Przede wszystkim przypis, składki bardzo silnie spadły i to spadł podwójnie, gdyż i składka została obniżona

i zarobki, od których obliczana jest składka, również znacznie spadły. Oczywiście ustawowe ograniczenie świadczeń jest dość dokłiwe dla pracowników, ale przecież te ograniczenia były celowo wprowadzone, żeby nimi można skompensować nowe w ubezpieczeniu na starość.

LEKARZE DOMOWI.

Podnoszono tu, że lekarze w ubezpieczalniach są wynagradzani w sposób, który za dużym metę jest nie do pomysłenia, że redukcje mogą się od-

bić na leczeniu i że instytucje lekarskie, domowych jest poroniona. My nie jesteśmy tego zdania. Z tą instytucją opowiedział się cały ówczesny świat lekarski. Wprowadzenie lekarzy domowych łączy się z dość poważną redukcją, która jest konieczna głównie ze względu na interes gospodarczy kas. Wielka ilość lekarzy słabo i tylko związanych z Kasą Chorych i niedługojących dostatecznie o te instytucje nie jest objawem pomysłowym. Jest jeszcze przedkoczona mówić i dostawczych z tą instytucją lekarzy domowych, niemniej ostatnia redukcja p. wiceministra Jastrzębskiego świadczy, że ta instytucja jest przyjęta z zupełnie innym umiarem przez samych ubezpieczonych. Także lekarze są obecnie zupełnie zadowoleni chociaż początkowo było między nimi dość mocne zdenerwowanie. Wobec tego można powiedzieć, że te zagadnienie rozwiązaliśmy w sposób do datni.

LOKATY.

Stan ubezpieczeń długoterminowych wprawdzie nie daje powodu do jakiegocóż zaniepokojenia bo świadczenia wypłacane są raczej znaczną mniejsze od tych, które wyliczone matematycznie i teoretycznie. Jednak musimy powiedzieć, że instytucje te nie są zbudowane na mierzonych podstawach i dopiero bardzo zawile i jeszcze nie ukończone prace, które reszta mają się zakończyć w styczniu albo lutym, dadzą nam podstawę do zupełnie rzetelnej oceny sytuacji finansowej instytucji ubezpieczenia długoterminowego.

Zagadnienie lokaty tych instytucji jest istotnie ważne i przez nas było badane przez osobną komisję do tego powołaną. Lokaty w nieruchomości okazały się nieskutecznymi, spowodowały że prace i budownictwo było drogie. W sprawozdaniu komisji możemy znaleźć szereg rzeczy, które istotnie biją w oczy, ale należy dotkliwie sprawdzić czy te popołimiony błędy wychodzą poza normalny procentowość ludzkich błędów. Tej wiarę, ani że woli nie można się dopatrzeć.

Co się tyczy zadulczenia Ministerstwa to suma 88 mil., na oko jest istotnie dość przerażająca. W rzeczywistości jednak rozbija się na takie o to pozycje: Najważniejszą jest pozycja 52 mil., należąca instytucjom ubezpieczalni na podstawie decyzji Izby Narodów, przekazanych nam z ubezpieczalni niemieckiej. Suma ta została objęta umową likwidacyjną z Niemcami w roku 1929, myśmy z tej sumy zrezygnowali i zgodnie z art. 2 tej ustawy zwrot tych sum jest obowiązkami skarbu państwa. Pozatem jest dość duże zadulczenie do 17 mil. z robota Banku Gospodarstwa Krajowego w Funduszu Bezrobocia. Ostatecznie jestem tego zdania, że będziemy musieli przeprowadzić rokowania z Min. skarbu i ten dług będzie musiał być poprosu umorzony. Nie wiem, czy tak będzie, ale mnie się zdaje, że jest to dług, który jeszcze przez długie lata będzie figurował w budżecie i że minister skarbu w przyszłości oddania wszelkiej instytucji zgodzi się na to. (P. Kordecki: Czy procenty są płacą?) Nie.

Inne pozycje są drobniejsze, najprzekrętszą jest nasza załogłość za leczenie urzędników państwowych. Liczymy poprosu na cierpliwość ludzką. (P. Kordecki: He tego jest?) Było 5 mil. złotych, a w tym roku dług jest mniejszy.

KIEDY STANIE SIĘ TOGAŁ? W ciemnościach przyszłości, podzwęca, będąc niewychy i głowie, grupy i przesłania odgania dąbki. Togał dobre usługi. Tabelał Togał przynosić uję w tych cierniach. Do znowu w najbliższym czasie.

PROCES NIEMCÓW KRAJPODZICICH.

Przed sądem wrocławskim w Kownie toczy się obecnie proces 125 Niemców krajpodzicich, oskarżonych o zdradę stanu.

Inicjator polsko-angielskiego porozumienia węglowego.

Zwarcie niedawno w Londynie polsko-angielskie porozumienie węglowe było wynikiem rozpoczętych w r. 1929 rokowań, których rzeczywistym inicjatorem był jeden z najwybitniejszych przemysłowców węglowych, angielskich A. W. Archer.

Przemysłowiec ten, będący zarazem po waznym ekonomistą, jest dobrze obczajony — co się widać ze sposobu wód Anglików, z warunkami przemysłu węglowego na kontynencie Europy, oraz z psychologią narodów kontynentalnych, co nam pozwala ustawić orientację w całym zagadnieniu dalszego rozwoju europejskiego przemysłu węglowego.

A. W. Archer już w r. 1921, i j. w czasie, gdy węgiel polski dopiero zaczynał się powożeniem wypożyczający z węgla angielskim, przyjechał do Polski i w czasie kilkotygodniowego pobytu w naszym kraju, zwiędził szczegółowo zagadnienie węgla i portu gdyni, jak również przeprowadził cały szereg dyskusyj z polskimi przemysłowcami węglowymi. Na zasadzie powyższych stęnowań, p. A. W. Archer przyszedł do przekonania, że polski eksport zamorski węgiel, nie jest bynajmniej zjawiskiem sezonowym, charakteryzującym się krótkotrwałym, lecz ekspansją o charakterze stałym, wywołaną zamknięciem rynku niemieckiego dla węgla polskiego oraz powąchną tendencją Polki utrzymania w ruchu kopalń górnolaskich i wykorzystania w możliwie największym stopniu portu gdynińskiego. Przekonał się również, że przemysł polski posiada nadzwyczajne uzdolnienia techniczne i sprężystość organizacyjną.

Dwa następnie powódzie dr. Archera do Polski, spotęgowyły z nim to przekonanie które od ostatnich trzech czasów nie było podzielane przez większość angielskich

przemysłowców węglowych. Już od czasu pierwszej wojny podryły do Polski, p. Archer stał się niezmiernym zwolennikiem i miłośnikiem polsko-angielskiego porozumienia węglowego, które zaledwie jego powołano stać się kamieniem węgielnym dla międzynarodowego porozumienia krajów, produkujących węgiel. Także zaś międzynarodowe porozumienie węglowe, byłoby zaledwie p. Archera ostatecznym anowiciem europejskiego przemysłu węglowego i zapowiedzią mu uprawdopodobnić rentowność wydobycia węgla. Przemysłowiec ten w r. 1921, rozpoczął energiczną kampanię dla utrzymania swego idei drogą artykułów, w najpopularniejszym tygodniku angielskiego przemysłu węglowego — będącego dnia nieomal wyrocznią — „Coal and Iron Weekly”, drogą odczytów, głośnych w śródłach przemysłu węglowego, przez ciągły kontakt z polskim przemysłem węglowym, jak również przez swe znaczne wpływy, posiadane w parlamentarnych sferach angielskich.

P. Archer, będący dyrektorem jednego z najpoważniejszych kombinatów węglowych w Pomeraniu i prezesem komitetu ekspozycji środkowej Anglii, przyczynił się również w znaczący miarę do zjednoczenia przemysłu angielskiego w jednolitą organizację, wzorowaną poniekąd na zasadach Polskiej Konwencji Węglowej, przekonał się bowiem podczas swych bytności w Polsce o celowości organizacji tego rodzaju. P. Archer brał udział we wszystkich kolejnych konferencjach węglowych polsko-angielskich i niewątpliwie w znaczącym stopniu pomógł tym kłopotom w rozjeżdżeniu się w stanach węgla polskiego przemysłu węglowego.

UWAGI

TABLICE EREKCYJNE

Tego jeszcze nie było!

Podziemia Savoy's Sosnowiec 3 Maja 8.

8506

Gwiazdka dla dzieci W DABROWIE.

Dzieci sławione powiadają w tym dniu komiata, w sobotę, do 32. biał. w salki kina Bałkja w Dąbrowie, odbyłoby się gwiazdka dla rodzin dotychczas 300 dzieci szkolnych otrzyma bieliznę i różne podarunki, 200 dzieci otrzyma świąteczne prezenty. W Dąbrowie, a 350 dzieci w wielu przedmiotach otrzyma świąteczne, paczki są za darmo; i bielizna.

Pozatem w szkołach, sławionem nauzytelnym i kol. rodzicielskim, będą w rozdane obiadki.

W związku z utrudnieniem gwiazdki trzeba zaznaczyć, że o ile kupiwość polskie odnosi się bardzo szczerze do akcji i wydania jej poparto, o tyle kupiwość żydowska postępowo jako bardzo nieprzyjemnie, a świądki wręcz odrażające, odmawiając spełnienia dążeń, lub też świadomie i celowo dając po łebku grzeby.

dr. m. m.

Tak zwykle bywa: dla wiadomości ogólni i przewleki pokoleń po ukonczeniu najważniejszego jakiegoś dzieła, większej budowli lub innego obiektu mającego znaczenie doniosłe w pewnej dziedzinie życia — wznoszone były tablice erekcyjne.

Być może są same tablice zarówno co do treści, jak i formy — zależny od intencji wykonawców danego dzieła.

Najczęściej na tablicach tych znajdujemy nazwiska wykonawców, dla dobrego tonu w autorii nazwisk osób stojących na czele państwa, rządu itp. Prawdę mówiące bądź to do pomogłego stowca niemań, jeśli na tablicy takiej znajdują się tylko nazwiska wykonawców, a fundusze na dany cel płyną ze składek publicznej, bądź z ofiar społeczeństwa.

Stojąc przed taką tablicą czytelnik zazwyczaj nie zdaje sobie sprawy, że jest onami twórcami dzieła danego, by być ogół podatników, bądź przyznających (zobowiązanych) do złożenia ofiary od członków jakiejś instytucji, bądź też ofiarom pewnego odzłamu lub całego społeczeństwa.

Nazwiska osób wzmiankowanych na tablicy, to nazwiska wykonawców, którym z tytułu sprawowanych czynności w danej instytucji najczęściej dobrze odpłaconych rozpaczką, częstokroć przypłaconą, w udziale wykonywaniu z obowiązków danego dzieła. Właściwi twórcy, którzy na dany cel dali środki pozostają w zapomnieniu.

Towarzystwo Przeciwgruźlicze w Sosnowcu nie poszło po tej linii, fundując tablice erekcyjne w zakończeniu prac swoich przy budowie pawilonu gruźliczego na Pekinie.

Tablica, wzniesiona przez Towarzystwo Przeciwgruźlicze odzwierciedla tylko nazwiska wnieśliwych ofiarodawców spośród społeczeństwa Ziębleń Dąbr, gminę m. Sosnowca, Ministerstwa opieki społecznej, fundatorów sali, fundatorów łóżek itp. To byli właśnie prawdziwi twórcy tego dzieła, wykonawcami były osoby tylko zgłębione okoliczności, stanowiący w owym okresie czasu skład Tow. Przeciwgruźliczego, komitatu budowy itp. Ale byli oni wykonawcami z woli społeczeństwa, z nakazu tego społeczeństwa. Gdyby u podstawy budowy tego pawilonu nie tkwiła wia społeczeństwa, wypływająca z istotnej potrzeby powołania do życia takiej instytucji — na nie zdążyłby się jakikolwiek wyrostek życia lub innych osób komitetowych, niezarząd społeczne w obecnych warunkach i przyznając wykonania woli tego społeczeństwa; zbieg okoliczności sprawił, że przypadło to w udziale składowi członków Rady Towarzystwa Przeciwgruźliczego w latach 1933-34. Dlatego na tablicy są tylko nazwiska ofiarodawców. Najważniejsza kwota, która dała fundament pod budowę, pochodzi od biuromistrzów rzeszy, którzy w obecnych warunkach i przyznając wykonania woli tego społeczeństwa; różnymi drogami fundusze na ten pozytywny cel skupiając znaczki, składając ofiary za pośrednictwem pracy miejscowej, popierając wszelkie imprezy dochodowe (komitetów itd.) — symbolizując tych bezimiennych ofiarodawców na tablicy erekcyjnej znaczki przeciwgruźlicze.

Dalej ofiarodawcami są instytucje: gmina m. Sosnowca, Min. opieki społ., kasy chorych, wreszcie Związek Lekarzy, Związek pracowników miejskich w Sosnowcu, następnie zakłady przemysłowe, zrzeszenie zawodowe rzemieślników itd.

Intencją uwag niniejszych nie na tem polega, by wyszczególnić tutaj ofiarodawców z imienia i nazwiska, bądź wyliczać wszystkie instytucje, które przyczyniły się do złożenia ofiary do wybudowania pawilonu — te stronę odzwierciedla tablica erekcyjna.

Podam tylko, że poza funduszami z „Dni przeciwgruźliczych” ofiary te wypłynęły w postaci większych sum bądź w roku 1933, bądź w r. 1934. I tutaj nasuwa się jedna myśl: to kto i pływają w okresie kryzysu, który weszliśmy w lednakowej mierze

dołknął: zarówno instytucje, które na cele budowy dały fundusze, zarówno organizacje pracownicze i rzemieślnicze, pojedyncze osoby jak i wszystkie zakłady przemysłowe.

A jednak na tablicy erekcyjnej są i przesłania świata pracy, korporacje rzemieślnicze i ofiary od pracowników zakładów przemysłowych. Mimo kryzysu poszczególne instytucje znalazły w warunkach skrajnych i do pewnego stopnia ograniczonych możliwości fundusze na własność cel — na walkę z gruźlicą w ochronie zdrowia szerokich rzesz ludności i przysyłki pokoleń.

Ala czyżby to — na dzieło nie samej instytucji, która posiada tylko osobowe prawo, lecz dzieła ogół, dzieło ludzi, stojących na czele tej instytucji, wreszcie to dzieło zrzeszonych w danej korporacji członków.

U podstaw obywatelskich czynów ludzi tych, stojących na czele instytucji i członków, zrzeszonych w korporacjach — tkwi wielkie zrozumienie dla potrzeb społeczeństwa, wynikające z tego z instynktu samobrony

czy szlachetnych pobudek konieczności wyściguć ręki do bliźnich potrzebujących pomocy, czy zwykła twarda konieczność spełnienia obowiązku, czy może osoby, stojące na czele danych zakładów przemysłowych, postępujące być może przez światła sumi z dołą i własnym sumieniem i szczerą ręką, dając ofiarę na walkę z gruźlicą, uczynili to z tem przeświadczeniem, że wszak i te zakłady przemysłowe, które im kierują i warunki pracy w nich przyczyniły się także w wielu wypadkach do powiększenia ilości zachorowań na gruźlicę. Dlatego mimo kryzysu przyznawano, mimo trudności gospodarczych w budżetach instytucji przez nich kierowanych zaledwie kwoty na złożenie ofiary na walkę z gruźlicą. To są czyny szlachetne, prawdziwie rycerskie na miarę dzisiejszej i o takich zapewne myślał p. red. C. — r., pisząc w swej kronice tygodniowej dnia 25 listopada, że „rzeczy pięknej można dokonać również dobrze i dzisiaj”.

KRONIKA ZAGŁĘBIA

KALENDARZYK.

21 Dzisiaj Tomasz Jurca Zenona
Wschód słońca 7 m. 42.
Zachód „ 15 m. 42.
Piątek

Kinoteatry w Zagłębiu dzisiaj wyświetlają:

SOSNOWIEC
ZAGŁĘBIE: Szekiel i ludźle.
LAGE: Cyganin Wio.
EDEN: Piomel.
BEDZIN
ŚWIATOWID: Tenie miłosci.
NOWOCZ: Na fali wspomnień.
APOLLO: Wrog lewki.
DABROWA
ARS: Przygoda o polnocy.
BAJKA: Światło miłości i Chłopiec z Montany.

× **OSOBISTE** W Zagłębiu Dąbr. bawił na inspekcji nacelnik urzędu śledczego w Kielcach sier. Wenz.

× **URZĘDOWANIE W WIGILIĘ.** W wigilię świąt Bożego Narodzenia, między państwowe będą czynne, jak w latach ubiegłych, tylko do godziny 12 w południe. Składowy czas urzędowania będzie również w instytucjach finansowych. W Banku Polskim kasy będą czynne do 10. tam, zaś w PKO. do godziny 11 przed południem.

× **WIGILJA DLA BIEDNYCH W CZĘŁADZ.** Stowarzyszenie pań św. Weroniki a Pando w Czwaładzi urządza wieczorną wigilię dnia 90 osób, spośród biednych.

× **ZMIENIENIE ZASADKÓW DLA BEZROBOTNYCH PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH.** Agencja „Press” donosi: Zasłki dla bezrobotnych pracowników umysłowych uległy w ostatnich miesiącach zmniejszeniu. Dla bezrobotnego pracownika umysłowego bez rodziny, w przeciętnego od najwyższej sumy zarobkowej 720 zł., zasłki wynoszą obecnie 192.60 miesięcznie, t. j. 30 proc. sumy niebezpieczenia. W stosunku do notmy, stosowanej dawniej, zasłki zostały zmniejszone o 10 proc.

Teatr miejski w Sosnowcu

W sobotę w piątek (t. bna. teatr zamieszki daje przedstawienie w 3 aktach „D. Nacodzinowo p. t. CEN”. Ceny usiedzej poparcie: od 25 gr. do 1.80 zł.

Sobota 30 bna. o godz. 20.15 secesyjnieśm. komedia w 3 aktach pt. „ZOBIZNA” A. Ska. niemiekiego. Udział hłone osyż osoby. Ceny usiedzej poparcie. Przedstawienie bielizny w formie p. Czeszowskięgo.

BAR TEATRALNY

Sosnowiec, ul. Piłsudskiego 2.
Tel. 7-92. 8456
Cały tydzień przedwigilny świeże zakąski, potne oraz ryby i śledzie w różnych odmianach.

Gorące porcelki z maszynki, Wódki, konjaki z pierwszorzędnych firm krajowych.
Kuchnia z dnem 15 b. m. prowadzona przez znanego kucharza - m. S. Stanika.

Obsługa solidna. Ceny niskie.

× **Z ŻYCIA SPÓŁDZIELCZEGO.** W ub. niedzielę odbyły się ostatnie wykłady na kursie pracowników w Sosnowcu staraniem Rady okrękowej Spółd. Ziębl. Dąbr. okrękowej, dla pracowników spółdzielczych tegoż okręgu. Na kurs ten co niedzielną przybywały także rzesze pracowników z najbliższych nawał powiatów, by oszczędzić wieloletnią doświadczenia z ust doświadczonego przewodniczącego radu. Wykosi poziom wykładów gwarantowały jednostki tej misary, o przesław Tow. kooperatywistów p. postel Tuzata oraz dyrektor Związków p. Dąbrki, którzy specjalnie przybyli z Warszawy, wykładające referaty o ideologii spółdzielczej oraz o ogólnych zasadach organizacji i administracji spółdzielczej. Nie więc dziwnego, że szczerą sła Związków na Pogoni wypelniona była po brzęgu, a zohrani pracownicy gromicami oklaskami podziękowali prelegentowi za wysoki naukowy poziom wykładów i wysłali jaskie pamiątki dla szczerzenia władzy spółdzielczej.

naturalny i niedrogi
KONIAK ARTWINA
wśródzie do nabycia

Ograniczenie dni pracy W ZAKŁADACH TOWARZYSTWA SOSNOWIECKIEGO.

Sosnowiciele Towarzystwa kopali i zakładów biuromistrzów zawiadomili Inspektorat pracy że ogranicza w ewych zakładach prace do 2-3 dni w tygodniu. Wybór dni pracy dokonywany będzie przez zarząd Towarzystwa zależnie od warunków.

× **Prac. Szary** w Grodzku zredukowało z kopalni Grodzkie I — 46 robotników zaś z kamieniołomu 98. W kamieniołomach pracuje obecnie tylko 16 robotników.

Zakłady Hulecyskich w Sosnowcu przyjeżdż do pracy 21 robotników do waldowu; fabryka zatrudnia obecnie 862 ludzi.

× **Huta Katowicka** przyjeżdż do pracy 20 robotników do rąnkowca. W hucie pracuje obecnie 1060 ludzi.

× **STATYSTYKA RUCHU NATURALNEGO LUDNOŚCI.** Ogłoszona została instrukcja ministra spraw wewnętrznych dla osób, prowadzących księgi stanu cywilnego, w sprawie wypełniania i odcylenia formularzy statystycznych, dotyczących ruchu naturalnego ludności. W myśl tej instrukcji: osoby, prowadzące księgi stanu cywilnego, obowiązują się z uwzględnieniem przez nie w tych księzkach małżeństw, umów i zgód przesyłać właściwej powiatowej administracji; ogólnej sprawozdania indywidualnie w formie alfabetycznej, małżeństw, umów i zgód. W miastach, posiadających tylko własne biura statystyczne, osoby, prowadzące księgi stanu cywilnego, przesyłają sprawozdania do tych biur. W miastach tych sprawozdania powinny być nadysłane co tydzień.

× **NAPADANA NA KOBIETY.** Ostentowno coraz częściej zdarzają się łobuzerskie napaści na przechożące samotnie kobiety. Złośliwiecy wyzywają, nęskobnie tytuł z ręk. lordki lub twardi, poczem szybko uśmiałnie się. Złoczenie się są tak bezczelne, że krzywdzący ich dokonywują nawet w biały dzień. Onegdaj podobne wypadki zanotowano znów w Bedzynie. Mianowicie przechodzącej obok cemity i stanowiącej niezamym osobnik wytrwał z ręki lordkę z 10 zł.; dobiągając Rejonu Białychok z Bedzina (Lukaszewski) 21 zł. w podłojny sposób okradzioną została mieszkanicą Będna Marjanna Pietuszek (Okrezi 39), której napaści skradł lordkę z dobiągającym i siedmioma złotami. Poiszoja zjęła się wykrzyczeniem zachwyłych radobów.

× **W „TRZY KARTY”** 19 kwietnia Janina Lebidzka, zamieszkała w Dąbrowie, przy ulicy Legionów, idąc po zakupy wyłowiczkę nakładła się na grzejnicy w „Trzy karty”. Lekomylnia niewiasta zaprzęgnięta oprowadzić zęszko i, przegrasza 21 zł. Ofiarowa udala się z placem do kramarni, gdzie znalazła się dyszarnym przodownikowi.

